

Trendwatcher Adjiedj Bakas over de toekomst van gezondheid

“We kunnen 70% besparen op de zorg!”

Tekst: **Martijn Plantinga**

Beeld: **Ivar Pel**

Als één van Nederlands meest invloedrijke trendwatchers heeft Adjiedj Bakas een uitgesproken mening over verschillende zaken. Als er niet snel wat verandert in de zorg, gaan we failliet, is bijvoorbeeld zijn stellige overtuiging. Minder ziekenhuizen, zélf voor je oude vader en moeder zorgen en een legale pil om eenvoudig je leven te beëindigen; het zijn slechts enkele opmerkelijke uitspraken van deze charismatische persoonlijkheid waarmee hij menig wenkbrauw doet fronsen...

“Van de 65 miljard omzet in de zorg, gaat 35 miljard naar ca. 750.000 ouderen. Dat is niet meer op te brengen”, begint hij ons gesprek. “Zeker niet als je rekent dat we steeds ouder worden. In Duitsland bijvoorbeeld, pakken ze dat heel anders aan. Daar wisten ze na de oorlog al dat ouderenzorg belangrijk zou worden en op termijn onbetaalbaar. In Duitsland heb je de keuze: of je neemt je ouders / schoonouders in huis, of je koopt een plaats voor ze in een verzorgingstehuis. Maar dat kost je dan tot wel 70.000

euro per jaar. Je begrijpt dat de meeste mensen daar kiezen om zelf voor hun ouders te zorgen. Belangrijk voordeel: de ouderen in Duitsland zijn op die manier ook veel minder eenzaam dan ouderen in Nederland. Zo sla je dus twee vliegen in een klap. Minder kosten én minder eenzaamheid. Want dat is ook een probleem. Eén op de vier Nederlanders noemt zichzelf eenzaam. En weet je dat ongeveer de helft van de bezoekers van fysiotherapeuten hier eigenlijk komt omdat niemand anders ze meer aanraakt? In Nederland

houden we niet van oude mensen. Hier stoppen we ze in bejaardentehuizen. Niet voor niets is Nederland het enige land ter wereld met een dergelijke zorgstaat.”

Kostenbewustzijn

Bakas spreekt in zijn boek ‘De Toekomst van Gezondheid’ en tijdens zijn populaire spreeksessies over 70% besparingen in de zorg. Dit enorme percentage is niet alleen noodzakelijk, maar ook realiseerbaar, zo beweert hij. “Ik gebruik Singapore nog wel eens als voorbeeld. Hier in Nederland geven we met meer dan 9% van het BBP drie keer zoveel geld uit aan zorg dan in Singapore. Dat terwijl de zorg daar superieur is! Dat moeten wij toch ook kunnen? Het kostenbewustzijn is in veel landen zoals Singapore veel

houdt. Zo weet ik dat ik een probleem heb in mijn onderrug. Voordat klachten verergeren kan ik in een vroeg stadium al met mijn fysiotherapeut overleggen wat te doen. Een volgende stap is te realiseren met nanotechnologie. Op de Universiteit van Twente zijn ze hier al heel ver mee. Minuscule robotjes ‘zwemmen’ als preventieapparaatjes door je lichaam en fungeren als bewakers van je lichaam. Teveel vet? Een knobbelletje dat er niet hoort? Ze kunnen van alles opsporen en zodra er iets afwijkends wordt gevonden, volgt direct een signaal. Ik verwacht dat dit soort nieuwe technologieën binnen vijf jaar op de markt zijn. Als ik nog verder in de toekomst kijk moet het over 10 tot 15 jaar ook mogelijk zijn dat soortgelijke minirobotjes van bin-

na houden vind ik dat prima, maar dat ik daar dan meer voor moet betalen, klopt natuurlijk niet. Maak maar een toeslag voor ongezonde mensen. Laat de zorgpremie afhangen van hoe iemand leeft. Wil je blijven roken? Eet je veel vette en ongezonde dingen? Beweeg je praktisch nooit? Prima, maar dan moet je daar ook voor betalen. Met een polsbandje, dat al enige tijd op de markt is, kun je dit allemaal prima controleren. Wat mij betreft mogen ze een dergelijk apparaatje verplicht stellen. De bijdragen voor de zorg zijn zo gigantisch, laat mensen ook maar zelf verantwoordelijkheid nemen.

Uit een onderzoek van de ANWB bleek onlangs dat rode auto's vaker betrokken zijn bij ongelukken. Moet je dan alle rode auto's verbieden? Natuurlijk niet. Maar als het duidelijk is bewezen kun je mensen wel een hogere premie laten betalen. Zo zie ik de gezondheidszorg ook. Neem je bewust meer risico's met je lichaam? Prima, maar dan betaal je ook meer.”

Wat wel een gevolg kan zijn is dat de afstand tussen, laten we het de elite noemen, en de arbeidersklasse, in de toekomst groter wordt. Niet iedereen kan een jaarlijkse scan van tweeduizend euro betalen. En gezond eten heeft ook een prijskaartje. Volgens Bakas is dat inderdaad een consequentie. En een ontwikkeling die onontkoombaar is. “Hoger opgeleiden hebben niet alleen de middelen, maar over het algemeen ook meer kennis van wat wel en niet goed voor ze is. Zo is uit onderzoek gebleken dat dezelfde hoeveelheid voedsel op een klein bordje eerder het gevoel van verzadiging geeft dan hetzelfde portie op een groot bord. Omdat ik ook op mijn voeding moet letten, heb ik onlangs nog een speciaal oud servies aangeschaft. Allemaal kleine bordjes waardoor je automatisch

‘Ongeveer de helft van de bezoekers van fysiotherapeuten komt hier eigenlijk omdat niemand anders ze meer aanraakt.’

hogere dan bij ons. Daar betaal je voor je zorgconsumptie sowieso 1/3 deel zelf. De overige 2/3 kun je declareren. Maar alles loopt via jezelf! Reken maar dat je daar kostenbewust van wordt...”

Preventie: ken je risico's

Ook zouden we in Nederland veel meer preventief moeten doen. Om een cliché uit de kast te halen: voorkomen is beter dan genezen. Bakas: “In mijn directe omgeving vindt op grote schaal preventie plaats. Als je je eigen risico's kent, kun je hier veel beter op inspelen. Om de twee jaar laat ik met een uitgebreide scan mijn hele lichaam onderzoeken. Daar komen zaken aan het licht waar ik in het dagelijks leven rekening mee

nenuit zelf opereren. Als je bijvoorbeeld een blindedarmoperatie moet ondergaan, gaat dat nu nog gepaard met grote littekens. Als de operatierobotjes straks met hele fijne mesjes van binnenuit opereren, zullen de littekens ook aanzienlijk minder zijn. Dit lijkt misschien toekomstmuziek, maar de ontwikkelingen gaan momenteel razendsnel.”

Leefstijl afhankelijke zorgpremie

Vorig jaar ontstond veel commotie over de nieuwe, inkomensafhankelijke, zorgpremie. Geheel terecht, vindt Bakas. De zorgpremie moet niet inkomensafhankelijk zijn, maar leefstijlafhankelijk, zo predikt hij. “Als mensen uit bepaalde milieus er een ongezonde levensstijl op

minder grote porties eet. Het diner moet daarnaast een vast ritueel zijn. Dat doe je aan tafel. Als je voor de televisie eet, schuif je veel meer eten naar binnen, zo blijkt uit een ander onderzoek.”

Geen aardappels schillen

Lang niet alles heeft dus met geld te maken, al is kennis wel belangrijk. Middeltjes uit grootmoeders tijd blijken nog goed te werken tegen verschillende kwalen. Bakas lepelt ze moeiteloos op. “Kriebel in de keel? Pure chocolade, die bittere.” Maar ook voor serieuze aandoeningen schijnen verschillende natuurproducten een helende werking te hebben. “Vrouwen die regelmatig champignons eten hebben verminderde kans op borst-

kanker. Bij vrouwen uit voormalig Oost-Duitsland komt vrijwel geen darmkanker voor. Vooral in dit gebied eten de mensen zeer veel verschillende soorten kool, wat

dus een positieve werking schijnt te hebben op de darmen. Aardappelschillen, nog een mooi voorbeeld... Juist de schil bevat stoffen die de kans op kanker verminderen. Niet meer schillen dus die aardappels...” In zijn meest recente boek ‘The Future of Food’ gaat hij hier dieper op in. Tot slot noemt Bakas nog het bloed

van een krokodil. Krokodillen zijn immuun voor infecties. Er moet dus iets in het bloed zitten wat hiervoor zorgt. Hier wordt momenteel volop onderzoek naar

gedaan. Het is zelfs al toegediend aan HIV-patiënten.”

Met de technologie die grote sprongen vooruit maakt en de groeiende kennis van het menselijk lichaam is het niet eens verwonderlijk dat Bakas stelt dat we in de toekomst 90% van alle kanker kunnen genezen.

‘De zorgpremie moet niet inkomensafhankelijk zijn, maar leefstijlafhankelijk.’

Hervormingen bij zorgverzekeraars

Ook de zorgverzekeraars krijgen ervan langs. Bakas: "De cijfers zijn ronduit schokkend! Maar liefst 8 miljard euro gaat op aan administratiekosten en facturatie. Bovendien worden er nog steeds zeer veel fouten gemaakt bij het factureren. Deze kosten kunnen zelfs met 95% omlaag, meent Bakas. "Alles communiceert tegenwoordig met elkaar: telefoons, televisies, computers, bij-

MoveMens zijn verschillende mensen aan het woord geweest die op zijn zachtst gezegd een kritische noot hadden tegen de huidige gezondheidszorg in Nederland. De hamvraag luidt natuurlijk: waar moeten de initiatieven vandaan komen? Veel gehoord zijn opmerkingen als: van de politiek hoef je niet veel te verwachten. Of 'er is zoveel bureaucratie in de zorg, veel mensen zitten er voor hun eigen hachje'.

Eigenlijk hebben we in Nederland maar plek voor één academisch ziekenhuis. Wij hebben er acht! Er zijn veel lege plekken en de kosten reizen de pan uit." In zijn boek schrijft hij dat ziekenhuizen zich in de toekomst zullen gaan specialiseren; 'algemene ziekenhuizen' verdwijnen. "Voor de gezondheidszorg in zijn totaliteit is het eigenlijk wel positief dat er eindelijk een keer te weinig geld is. Het is een goede zaak dat vooral de banken op de rem hebben getrapt en niet meer klakkeloos financieren. Er moet nu echt iets gebeuren..."

'In de toekomst zie ik fusies ontstaan tussen pensioenfondsen, zorgverzekeringen en woningcorporaties.'

voorbeeld via iCloud staat alles met elkaar in verbinding. Waarom kan dat niet met ziekenhuizen, verzekeraars, artsen en andere zorginstanties? Als ik via iTunes een liedje download krijg ik direct een factuur die klopt. En het mooie is, de verdeling van het geld gaat allemaal automatisch. Zowel de artiest als andere rechthebbende partijen krijgen automatisch hun percentage. Waarom kan dat met een factuur in de zorg niet? Als we meer gebruikmaken van goede software kan de arbeidsproductiviteit gigantisch omhoog. Met relatief eenvoudige programmatuur is dit zo te realiseren en kan er enorm in de kosten worden gesneden. Maar dan komt de bureaucratie weer om de hoek kijken en zijn ze allemaal bang voor banenverlies. Natuurlijk kost dit banen! Maar dan gaan ze die mensen maar omscholen. Ik ken zat beroepsgroepen waar schrijvende tekorten zijn."

De problemen die Bakas schetst zijn zeker niet allemaal nieuw. Ook in

Maar iemand moet toch het voortouw nemen... Bakas: "Daarin zie ik een belangrijke rol voor de patiënten zelf en de patiëntenverenigingen. Van bovenaf gebeurt er te weinig en het gaat zeker niet snel genoeg. De ommekeer moet echt vanaf de onderkant komen. Laat patiënten zich maar verenigen in patiëntenverenigingen. Dan kunnen ze een vuist maken."

Patiëntenverenigingen hebben sowieso de toekomst, meent Bakas: "Straks hebben we dankzij de ontwikkelingen in de genetica allemaal een genpaspoort. We weten dan van onszelf waar we aanleg voor hebben en welke zorg we nodig hebben. Daar kun je dan tijdig voor gaan sparen."

Eén Academisch ziekenhuis

In één adem met de mogelijke besparingen bij de zorgverzekeraars noemt Bakas de ziekenhuizen. "Het huidige aantal ziekenhuizen kan makkelijk gedeeld door drie. Net als in Singapore.

Pensioen in cash en natura

De pensioenen staan al geruime tijd onder druk. Als je daarbij bedenkt dat we mede door genoemde ontwikkelingen steeds ouder worden, zijn de pensioengelden straks helemaal niet meer op te brengen. Bakas: "In Zweden gaan al stemmen op om de pensioenleeftijd te verhogen naar 75 jaar! Ons systeem en met name de leeftijd stamt nog uit het verleden. Ze hebben er helemaal geen rekening mee gehouden dat we straks allemaal 90 of misschien wel 110 worden." Ook het systeem zelf moet op de schop, meent Bakas. "In de toekomst zie ik fusies ontstaan tussen pensioenfondsen, zorgverzekeringen en woningcorporaties. Je pensioen krijg je straks ook niet meer alleen in geld, maar deels in cash en deels in natura. Stel je hebt recht op 2000 euro per maand pensioen. Door genoemde samenwerking kun je dan bijvoorbeeld woonruimte krijgen voor 500 euro per maand, voor 500 euro per maand zorgdiensten en de resterende 1000 euro krijg je in geld. Dit is slechts een fictief voorbeeld, want ik verwacht dat de pensioenen veel lager zullen worden. Het zal ook niet meer tot aan je dood doorbetaald worden. Het

kan maar zo zijn dat je vijf jaar recht hebt op pensioen en daarna moet je je eigen boontjes doppen.

Via het pensioen maken we een bruggetje naar de dood. Want Bakas zou Bakas niet zijn als hij ook hier een opmerkelijke mening over heeft. 'Van de boeren gaan

Hervormen!

Dat er veel staat te gebeuren in de gezondheidszorg moge duidelijk zijn. Zelfs als slechts 20% van zijn voorspellingen uitkomt, zal de toekomst er aanzienlijk anders uitzien. We gaan echter niet over een nacht ijs. Nog steeds zijn er

'Voor de gezondheidszorg is het eigenlijk wel positief dat er eindelijk een keer te weinig geld is.'

we de dood herwaarderen', zo schrijft hij in zijn boek. "Vechten tegen de dood is echt iets voor stedelingen. Boeren gaan gewoon dood. Hebben er meer vrede mee. We worden weliswaar veel ouder straks, maar dood gaan zal ook gemakkelijker worden. Over vijf jaar is er een legale pil op de markt, waarmee ouderen met bijvoorbeeld Alzheimer zelf hun leven kunnen beëindigen. Dementie is een snelgroeiende ziekte die we maar moeilijk kunnen uitbannen." Volgens onderzoeken zal de groep dementerenden straks oplopen tot 500.000. Maar niet volgens Bakas. "Kost je straks meer dan 80.000 euro aan zorgkosten? Dan is het schluss. Mensen zullen dat zelf ook gaan inzien. Ouderenzorg is niet meer te betalen, maar je moet je ook afvragen waarom een dementerende bejaarde vrouw van 85 zo nodig in leven gehouden moet worden. In de oudheid namen mensen ook al afscheid van hun ouders voordat ze een natuurlijke dood stierven. Olifanten gaan zelf naar het olifantenkerkhof en katten voelen dat de dood nadert. Zij trekken zich terug in een hoekje en sterven vredig. Daar moeten wij ook naartoe."

(te)veel laffe politici volgens Bakas. "De ambtenaren blijven nog wel even de baas in zorgland, al zijn er zeker ook politici die hun nek durven uit te steken." Als we tijdig hervormen zal alles uiteindelijk dus goed komen. Dat gaat echter niet vanzelf, er zullen harde noten gekraakt moeten worden. Maar zoals Einstein ooit zei: een avond waarop iedereen het eens is, is een verloren avond... □

Meer info www.movemens.nl

Adjedj Bakas (1963) is een van de meest gevraagde trendwatchers van dit moment en spreekt op congressen, strategiesessies in binnen- en buitenland. Hij werd onder andere uitgeroepen tot Trendwatcher van het Jaar 2009, niet in de minste plaats omdat veel van zijn voorspellingen uit blijken te komen. Hij werd gekozen tot Zwarte Zakenman van het jaar 2008 en Fonds.nl, blad voor financiële professionals, zette hem in de lijst van dertig belangrijkste personen in het vakgebied. Tot slot is Bakas een graag geziene gast in de media.

Velen omschrijven hem als provocerend, maar ook altijd positief. Niet voor niets is zijn motto: 'Tegenwind zorgt ervoor dat een vlieger omhoog komt'.

Hij schreef vele boeken die vrijwel allemaal ook in het Engels zijn verschenen. Enkele voorbeelden naast De Toekomst van Gezondheid zijn: De Toekomst van Liefde (we worden steeds ouder waardoor we ook anders met de liefde omgaan), De Toekomst van Werk (hoe ziet ons werk er in de toekomst uit?) en De Staat van morgen (Over de toekomst van de Nederlandse overheid en de politiek in een sterk veranderende wereld). Recent schreef hij 10 adviezen voor de nieuwe monarch. Wat zou Koning Willem Alexander moeten doen? Bakas beschrijft het op zijn website www.bakas.nl, waar ook informatie over lezingen en zijn boeken is te vinden.